

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

S u m a r u l :

Spiritul de organizare în noile forme economice. — Depunerile la bănci. — Studiu economic al satului Drăguș-Făgăraș. — Amânarea scadenței obligațiilor de plată a debitorilor. — Fuzionarea societăților bancare. — *Cronica:* † Nicolae Petruțiu. Petrol în Spania. Bani de hârtie. 25 miliarde Lei pe... tutun. Acționarul mic nu substitue pe lichidator. Producția de minereuri a României pe anul 1940. Producția de porumb și de orez a Argentinei. Chihlibarul românesc. Câți români trăiesc peste hotare. — *Bilanțe:* „Prima Ardeleană”, Societate Anonimă de Asigurări Generale, Sibiu. „Patria”, institut de credit și economii, s. a., în Blaj.

Spiritul de organizare în noile forme economice.

Uneori rămâne îndoială dacă într-adevăr există noi forme economice prezente în activitatea economică a lumii. Deschizând un ziar german la pagina cu reclame, vezi aceleași anunțuri de societăți anonime nou înființate, de emisiuni de titluri și obligațiuni, bănci cari caută plasamente, negustori care vor să vândă marfa lor „cea mai bună”, nimic nu pare a spune că ne aflăm într-o perioadă în care viața economică e mișcată de alte puteri decât cele explicate de tratatele de economie politică liberală.

Cu toate acestea, viața economică nu mai depinde decât în aparență și poate la unele din formele ei periferice, de legile liberului schimb — a cererii și

ofertei — a liberei inițiative a omului de afaceri.

Din nenorocire însă, unul dintre defectele noului sistem este că nu e *unul singur*, și mai ales că nu dispune de principii atât de clare, precise și oarecum automate, cum sunt în economia liberală, care rămâne nu o formă distrusă, inutilă, inaplicabilă, ci numai una nepotrivită azi, dar poate din nou posibilă mâine.

Economia totalitară, e încă în mare parte numai un *cuvânt* fără măcar să aibă o definiție a ei. Conținutul noțiunii variază dela autor la autor, fără a putea să contrazică ușor unul pe celălalt, căci fiecare a uitat ce a spus altul și ambii pot avea dreptate.

Se lămurește încet forțele reale ale acestei noi economii. Se văd, dar cei mai mulți nu vor să creadă, cum refuzau dintr-o teamă neînțeleasă, să se urce în cel dintâi tren, sau cum fac chiar și azi unii, cu aeroplanul. Cooperajia poate fi dusă destul de departe. Noile forme sunt în *progres*, în funcție de necesitățile vremilor, față de economia liberală, dar sunt încă diferite, cer cunoștințe tehnice pentru a fi stăpânite și conțin o mulțime de pericole atât pentru cel ce le conduce și merg cu ele, cât și pentru cei ce stau alături.

O economie totalitară duce mai *repede*, mai cu *folos* la rezultatul căutat în activitatea economică. E un progres. Dar

aşa cum piciorul e un mijloc de mers, comparabil cu economia liberală, aceste forme noi, sunt nelimitate, sunt construcţii tehnice, artificiale — totuşi bazate pe anumite legi naturale, urmând norme fixe, dar totuşi într'o asociere *nenaturală*, adică una ce nu poate apare în mod automat, nu are un mers *nesilit*.

E'o construcţie care — când merge maşina bine — uită riscurile şi crizele inevitabile ale economiei liberale, *dar trebuie să meargă*: când se opreşte nu mai merge de loc, nici târâş, nici de-a berbeleacul.

Fapt este că economia liberală lucrează automat; (în măsura în care omul e silit de foame să mănânce, dar ar putea şi să nu mănânce), pe când noile forme sunt *silite*, sunt construcţii mai mult sau mai puţin complicate, cari au nevoie de cunoştinţe de specialitate pentru a fi puse împreună (nu poate fi căreiumar oricine ştie doar înşela vecinii) şi pentru a le conduce.

Un automobil se supune totalului de cunoştinţe necesare construcţiei lui: *care e tehnica*. Aici, s'ar putea repeta acest cuvânt, dar e mai bine, atunci când există unul propriu, să i se spună cu unul mai potrivit: *organizare*.

Aşa cum tehnica nu e nici construcţia unui şurub, nici aceea a unei substanţe chimice — ei *operaţia* e tehnica, adecă *faptul de a face un şurub, nu facerea şurubului*.

Tot aşa, organizare, nu înseamnă a crea o întreprindere. În *acelaşi timp cu creierea ei, ar face organizarea* de mijloace de producţie cari sunt unităţi independente.

Poate cuvântul nu e tocmăi lămurit, dar este cel mai apropiat de construcţia unor noi forme economice, de menţinerea lor vii şi de aplicarea principiilor stabilite în legătură cu ele în viaţa practică.

Principiile noilor forme economice sunt, am spus, legi naturale cari au fost puse să lucreze într'o asociere care nu se întâlneşte în natură, care deşi posibilă, natura nu a făcut-o; o formă care deşi nepieritoare, *nu e vie*.

Principiile acestea aparţin probabil psihologiei, omenescului, cunoaşterii omului, a formării lui sufleteşti, a aspiraţiunilor lui sociale şi politice.

Nouile forme urmăresc ades împlinirea unui anumit ideal politic, unui ideal ce aparţine maselor, şi care cuprinde şi o anumită manifestaţie economică — un nivel de viaţă materială de afins, e un efort material de făcut pentru a asigura o stăpânire politică.

Acest ideal conţine anumite principii: cel aplicat actualmente în statele totalitare spune că interesul comunităţii trece înaintea celui individual, că individul dispăre din preocupările statului, care se ocupă numai de indivizii grupaşi şi mai ales de totalitatea lor.

E deci un principiu care printr'o educaţie patriotică ajunge să devină „natural”, în indivizi — şi care cere să fie aplicat şi în economie.

Operaţiunea este întâi negativă: înlăturarea economiei clădite pe egoismul individului. Urmează apoi clădirea unei alte „organizaţii” economice.

Trebuiese găsite forme noi — în locul formei individuale, a exploatării hrăpăreţe, un alt spirit, alţi oameni. „Societatea comercială” poate fi la fel, doar scopul exploatării se schimbă şi ideea de beneficiu. Dar cum dispăre *interesul individului* — care lucra oarecum inconştient şi automat la menţinerea întreprinderii, în locul lui trebuie pus principiul nou — întâi în mod oarecum silit, până devine natural.

Pentru menţinerea noui întreprinderi, e necesară în primul loc o organizare a serviciilor şi oamenilor pentru a se asigura un automatism artificial în locul celui „natural”.

Organizare înseamnă:

a) O vedere de ansamblu a întregii probleme;

b) O analiză a părţilor ei componente;

c) O posibilitate de regrupare a lor pentru a servi scopului nou;

d) Aranjarea pentru o funcţionare a noilor dispozitive introdu-se în sistem;

e) Muncă efectivă, cu eforturi continue pentru o creaţiune împotriva *inerţiei*, ce se opune unui sistem nou în mod natural.

Formele noi şi artificiale, fără această organizare în sensul de mai sus nu sunt viabile, nu pot să realizeze nimic din ceea ce îşi propun, nu pot trăi — *organizarea fiind sângele lor*.

Și oricât ar părea, organizarea e și o inspirație, cere puțin talent, dar acestea se găsesc mai ușor — se află în orice caz, într'un număr mai mare de persoane, dar ceea ce lipsește mai ales, ce e mai ales necesar, este *efortul*, e *munca*, care nu trebuie închisă într'un anumit număr de ore sau în funcție de o anumită *plată*, ci numai de dragostea de față, de satisfacția legată de împlinirea unui lucru care servește comunitatea, neamul și care *nu fine seama* de persoana celui ce face efortul — în niciun sens pentru satisfacerea oricărui interes personal.

Organizarea, spiritul de organizare așa cum l-am schițat mai sus, este un element necesar pentru existența nouilor forme (oricum ar fi ele imaginate) a economiei colective. Nu e de sigur egal cu „interesul egoist“, care era sângele liberalismului, dar alături de alți factori servește la constituirea unui sistem economic ce urmărește în primul loc servirea totalității omenirii, în o măsură care să se apropie de idealul de înfrățire bazat pe dragoste, dintre toți oamenii.

Economia individuală față de cea colectivă.

Încercasem în paginile precedente o comparație între mersul pe jos și cel cu mașina, căutând a explica astfel mai bine raporturile dintre economia liberală și cea zisă „totalitară“.

Am spus că așa cum mașina ține seama de legi „naturale“ de proprietățile fizice și chimice ale corpurilor dar totuși reprezintă o combinație de aceste elemente care nu a fost întâlnită în natură, tot așa formele moderne ale economiei, formează un complex, care e construit din datele legilor de formare și existență a societăților omenești, totuși ele formează condițiuni care nu au caracterul „automat“ al egoismului bunăoară, ci mersul lor trebuie asigurat prin control, constrângere sau „educație“ izolat sau toate acestea deodată.

Am mai spus că așa cum automobilul, față de mersul pe jos constituie un *progres*, în același sens e un progres și actuala organizare a economiei. (Sensul noțiunii progres în acest caz, este de sigur unul convențional; nu e un pro-

gres absolut — căci atunci ar trebui privită chestiunea și din punctul de vedere omenesc sau mai exact *uman*, adică al existenței — al cantității de progres moral care se poate observa aici. Și problema devine dificilă din acest moment. Dar noi ne propunem să o rezolvăm; noi legăm prin comparație o formă de altă pe care o credem identică în linii mari, și rezolvarea unui aspect, rezolvă și aspectele asemănătoare ale formei înrudite).

Așa cum omenirea câștigă din punctul de vedere al vitezii, comodității, al bunului traiu, prin introducerea locomoțiunii mecanice de diferite grade, dela bicicletă la avion — tot așa omenirea câștigă în ce privește bunul traiu, în ce privește totalitatea mijloacelor ce formează „civilizația“ prin introducerea formelor noi în economia mondială și națională.

Am făcut unele rezerve în ce privește progresul moral ce s'ar realiza prin aceste forme noi, dar nu e numai atât. Din punct de vedere pur economic „nouile forme“, mai mult sau mai puțin evoluat, au în ele unele dificultăți. Se pare că în urma faptului că forma ei e artificială, e supusă unor *riscuri* mari, că acele crize cari sunt cunoscute în economia liberală, ar fi aici, în cazul când ar izbucni, mult mai puternice decât în economia liberală, că deci stabilitatea economiei colective este foarte slabă și rezultatul definitiv va fi o nenorocire...

Totuși, aspectul acesta e zugrăvit în grabă și greșit. Revenind la comparația noastră, piciorul e *mai sigur*, mai *fără risc* decât mașina. Dar rezultatul comparat cu riscul? Ce poate oferi mersul pe jos unei armate, față de o altă care merge cu mașinile sau numai în căruțe?

Cum ar fi fost posibilă „civilizarea“ întregului glob fără aceste mijloace de comunicare „artificiale“?

Cum s'ar putea — în cazul nostru — realiza o viață pe pământ, legată împreună de dragoste — în cadrul unei economii egoiste?

Dar însuși *riscul*, acel risc de crize de care se vorbește, e, la o cercetare mai amănunțită, mult mai teribil la cel ce merge pe jos, decât cel ce acceptă să *utilizeze mașina*. Un picior rupt e o piedică absolută — o mașină stricată? Sunt încă atâtea mașini care îi pot lua locul!

O criză în economia liberală nu iartă nimic. Totul e luat de urmările ei dezastruoase și distrus într-o economie totalitară, crizele sunt *numai parțiale*, sunt adeseori — aproape totdeauna, numai în adâncuri, nu se văd, nu influențează „massele” mari ale publicului, se rezolvă în locul unde au apărut, printr-o operație tehnică: organizare, și nu lovește decât puțin economia generală, care de cele mai multe ori scapă neturburată. Se cer mijloace eroice, eforturi, cu ajutorul căror criza e înlăturată și viața economică merge mai departe.

Aparențele catastrofelor acestora sunt mai impresionante — ele totuși nu împiedică de loc mersul totalității vieții economice.

Contrar tuturor aparențelor, formule „artificiale” ale vieții economice sunt mai rezistente, asigură o permanență în activitate, au marele avantaj că nu sunt supuse enormelor riscuri ale crizelor economice *inevitabile* din economia liberală.

Și mai au acel avantaj, că reprezintă un *progres*, sunt un pas înainte către o omenire clădită pe dragoste, pe ajutorul reciproc nemărginit de ambițiile unor oameni mânași exclusiv de dragostea de ei înșiși.

Dr. N. N. PETRA.

Depunerile la bănci.

Institutede bancare au luat naștere din necesitatea de a se găsi o modalitate pentru mai buna păstrare și mai deplina siguranță a rezervelor agonisite de economiile particulare.

Deci dela originea lor băncile au avut de rezolvat această problemă a păstrării și folosirii în mod cât mai avantajos și rentabil a economiilor ce li se încredințează spre păstrare și administrare și cari sunt cunoscute în limbajul bancar și în vorbirea curentă sub denumirea „depuneri spre fructificare”.

Aceste depuneri constituiesc pentru bănci un mijloc lesnicios și agreat pentru finanțarea afacerilor și mărirea plasamentelor. De aceea institutede bancare s'au străduit în totdeauna să strângă cât mai multe economii ale deponenților, și în bilanțul fiecărei bănci postul „depuneri spre fructificare” este un indiciu de soliditatea și încrederea ce-i acordă marele public.

Dar aceste mici rezerve au o deosebită importanță și sunt de mare folos în special pentru cei care le constituiesc.

Spiritul de prevedere și grija pentru asigurarea viitorului se evidențiază, în mod practic, prin rezervele

ce și le formează din veniturile sale, fiecare gospodărie particulară.

O persoană care are o mică rezervă pentru „zile negre” privește viitorul fără teamă și nu este un dezarmat în fața greutăților ce s'ar putea ivi. Economisirea îndepărtează multiplele griji materiale de fiecare zi, aduce liniștea sufletească necesară oricărei activități productive și încurajează inițiativele noi în diferitele ramuri de producție.

Dar economiile particulare sunt de mare folos nu numai pentru proprietarii lor, cari pot dispune de ele în orice moment, sau pentru băncile cari le administrează, ci au o deosebită importanță și pentru Stat ca organism de sinteză a colectivității.

Rezervele particularilor constituiesc în vremuri grele pentru Stat un rezervoriu din care pompează diferitele împrumuturi necesare unei ieșiri dintr'un impas de criză economică sau de altă natură.

O țară care are cetățeni cu viitorul asigurat, însemnează că-și are asigurat și viitorul ei din punct de vedere material.

Datorită avantajelor nu numai materiale, ci și psihologice sau morale, ce le prezintă agonisirea de economii particulare, conducătorii cu spirit prevăzător din Statele mai vechi și cu gospodăria particulară bine încheiate, au căutat în totdeauna să încurajeze și să favorizeze depunerile spre fructificare.

La noi însă, probabil datorită greutăților inerente începutului de stat tânăr, precum și fiscalității excesive care se aplică în orice domeniu, fără prea mare discernământ sau considerare la interese și griji pentru un viitor mai îndepărtat, depunerile spre fructificare nu s'au bucurat de aceeași încurajare din partea statului ca în alte țări, ci din contră au fost supuse sacrificiilor fiscale obișnuite atât de des. Impozitele ce se plăteau după dobânzile depunerilor spre fructificare atinseseră în ultimul timp cifra de 14 procente. Rentabilitatea depunerilor era cu atât mai redusă, cu cât majorarea impozitelor mobiliare era concomitentă cu micșorarea până la 3% a scontului Băncii Naționale a României și limitarea dobânzilor percepute după împrumuturi la maximum 4% peste scontul B. N. R., astfel că băncile n'au mai putut acorda la depunerile spre fructificare decât o dobândă de cel mult 2 sau 3 la sută, din care trebuia să detrage în prealabil impozitele de 14% după venitul depunerilor.

Nu este deci de mirat, că depunerile au scăzut în mod simțitor, iar în timpuri critice când Statul a fost silit să apeleze la sprijinul economiilor particulare pentru a face față cheltuielilor extraordinare necesare înzestrării armatei și concentrărilor masive, n'a mai putut fi ajutat de aceste rezerve particulare, cari erau foarte reduse și astfel Statul nostru cu toate că nu era în stare de războiu, a fost nevoit să recurgă la un împrumut quasi-forțat pentru înzestrarea armatei. Și mai este de notat că era vorba de primul împrumut

făcut în acest scop, iar în caz de intrare în războiu sau prelungire a acelei situații de nesiguranță amenințătoare de acum un an-doi, de sigur că statul trebuia să mai recurgă și la alte noi împrumuturi de acest gen.

Abia legiuitorul actual s'a gândit să adopte în locul unei fiscalități excesive și cu scopuri imediate, o politică de prevedere și încurajare a depunerilor spre fructificare, pentru a se mări din nou acest rezervoriu național de siguranță materială.

Decretul-Lege din 1 Aprilie 1941 privitor la modificarea Legii Contribuțiilor Directe dispune la art. 24, că în viitor dobânzile cuvenite depunerilor sub orice formă — deci chiar în cont-curent — făcute „la vedere” sau „pe termen” — la bănci și la orice alte instituțiuni de credit și de economii — sunt scutite de impozitul mobilier, în consecință și de celelalte impozite adiționale, începând din 1 Aprilie 1941.

Această măsură binevenită și așteptată de mult timp, este menită să dea un real imbold economiilor, deschizând noi perspective în acest domeniu.

Prin anularea impozitelor de 14% ce apăsau asupra depunerilor, acestea oferă o rentabilitate mai convenabilă, stimulând spiritul de agonisire al economiilor particulare și canalizarea lor spre institutele bancare.

Acest prilej de stimulare a depunerilor ar trebui folosit de băncile noastre și sprijinit prin toate mijloacele, cu atât mai mult, cu cât și oficialitatea îl face cunoscut marelui public prin comunicate zilnice la radio sau prin diferite ziare.

Este adevărat însă, că această măsură menită să încurajeze acumularea la bănci a rezervelor particulare, găsește institutele noastre financiare într'o situație de interesantă contradicție.

Pe de o parte marile bănci în cari publicul de azi are mai multă încredere, sunt aglomerate de numerar din cauza diminuării plasamentelor cu scop lucrativ, datorită împrejurărilor nesigure actuale; iar de altă parte sunt băncile mici și mijlocii care abia mai vegetează din cauza lipsei de mijloace financiare, fiindcă nu și-au putut recâștiga încă încrederea pierdută cu ocazia grelei crize de acum un deceniu.

Dacă însă printr'o conlucrare înțeleaptă și comună a conducătorilor vieții noastre economice s'ar folosi acest moment binevenit, canalizându-se economiile particularilor spre toate organismele noastre bancare, ar fi posibil ca această ramură de activitate să-și reia avântul din trecutul nu prea îndepărtat, fiind astfel de mai mare folos pentru viața economică românească.

LEON BALAȘIU.

Spre o nouă economie rurală.

Studiul economic al satului Drăguș-Făgăraș.

De Al. Bărbat.

Suntem o țară de plugari și principala noastră ramură economică a rămas tot agricultura. Izvorul existenței noastre îl formează satele așezate de-a-lungul și de-a-latul teritoriului cultivat de români, neconsiderând vremelnicia unor granițe ireale și nenaturale.

Agricultura a făcut în totdeauna obiectul preocupărilor teoretice ale conducerii de stat. În perioada partidelor politice și sub regimul de pomină al F. R. N-ului, politica satelor luase proporții uriașe. Se promitea țăranilor lucruri irealizabile, menite să-i orbească în sinceritatea credinței lor, curate până la un timp, în scopul câștigării *votului*. Vom da un exemplu pentru a ilustra mai bine problema agricolă-țăranescă care forma principala grijă a conducătorilor națiunii române. Cu ocazia unei propagande electorale în Țara Oltului, unul din candidații cutărui partid politic, promitea sătenilor — firește condiționa realizarea de reușita sa în alegeri — că vor aduce pe Olt vapoare, ieftinind transportul produselor și a materialelor, care ar fi produs fericirea în Țara Făgărașului. Un altul anticipa desplicarea — tot după intrarea sa în parlament — a Negoiului, construirea unei căi ferate prin această deschizătură și afirma cu certitudine existența fierului în acești munți, de unde își vor procura în viitor țăranii în mod gratuit, rafurile necesare roatelor dela care, ca și toată fierăria trebuincioasă.

Redăm aceste preocupări ale conducătorilor de ieri ai statului nostru, fiind convinși că ele oglindesc o întreagă mentalitate și justifică starea reală, care-i așa cum o știm cu toții, a satelor noastre. În două decenii nu s'a adus nimic practic, care să schimbe în bine, starea economică, nu mai vorbim de cea culturală, deși sunt legate una de alta, a țăranilor noștri. Economia satelor a fost pur și simplu neglijată de toată lumea. S'a dat, ce-i drept, o dezvoltare demnă de remarcat, industriei. Și rezultatele n'au întârziat. Nu s'a ținut însă seamă de realitățile specifice regiunilor și de materiile prime de care dispunem, pentruca crearea de noi industrii să corăspundă economiei naționale, de pe urma ei să tragă foloase țara, neamul nostru românesc cu peste 80 la sută de țăranii. Efectiv și practic statul român a încurajat și sprijinit industria, care numai națională nu era. Consecințele acestei politici le vedem mai mult azi. De pe urma lor suferim cu toții. Câte industrii naționale puteau lua naștere, ca anexă ale agriculturii, dacă aveau asigurat sprijinul statului; în loc ca industrializarea să completeze agricultura începând dela săt, fiind o anexă a celei din urmă, s'a procedat tocmai invers.

Nu-l mirare, că cei străini de sufletul poporului nostru au avut în vedere rentabilitatea imediată a plasamentului făcut, iar nu ridicarea economică a satelor. Acestea, formau doar izvorul nesecat al materiilor de primă necesitate, necesare fabricațiilor. Procurarea lor era foarte ușoară și pe lângă prețuri derizorii, în timp ce fabricatele din aceleași materii costau enorm de scump. Le plătea tot bietul țaran român, cătrănit de altfel, însă fără puțința unei reacțiuni meritate.

Ne-am obișnuit să ne complacem în situații, pe cari le vedem și noi că sunt imposibile, însă le admitem totuși.

Vremurile de azi sunt excepționale pentru toată lumea, pe noi în deosebi ne-au lovit fără cruțare. Dar, cu toate acestea ne dăm seama, că satul, izvorul existenței neamului nostru, are nevoie de transformări radicale și grabnice. Productivitatea lui e în funcție de mijloacele și uneltele ce i le punem la îndemână, ca și de sfaturile practice date la fața locului de specialiștii cari nu ne lipsesc, dar fac biurocratism, căci nu le place aerul curat. Reforma satelor, a agriculturii, trebuie făcută pe bază reală, ca să aibă durabilitate și soliditate, conform unui plan dinainte stabilit. Și acesta are nevoie de studii temeinice la fața locului, cu date reale și exacte. Literatura noastră economică e săracă în „Studii Economice” privind sate singuratice din diversele regiuni aștețării. Cele care le avem, au o importanță nebănuită pentru economia națională de mâine, și ele se datoresc unor oameni perseverenți, pătrunși de covârșitoarea însemnătate a datelor statistice culese la fața locului, cari au depus o uriașă și migăloasă muncă, lipsită de rezultat material, de câștigul ispititor al succeselor de librărie. În literatura economică situația e inversă celei literare. Economistul niciodată nu face comerț din arta sa, din lucrările sale. Cercetările și gândurile adunate în volum, exprimă stări reale, fapte întâmplare și concluziunile ce decurg din acestea. Fantezia în domeniul economic are un rol secundar. Și cine face abuz de ea, riscă să fie desmințit de statistica realităților. De aceea argument mai puternic decât datele statistice nu există. Ele grăesc în totdeauna puternic și convingător.

„Studiul economic al satului, Drăguș-Făgăraș”, cuprinde o sumedenie de date, din cari se oglindește clar întreaga viață a plugarilor care îl compun. Nu i-a scăpat d-lui Dr. Alexandru Bărbat nimic din tot ce putea fi strâns în volum, ca material de documentare și orientare economică. Nu-i de mirare faptul, întrucât autorul valorosului studiu, cunoaște bine satul ardelean și sufletul de țaran, cu care, bănuim, că se identifică ușor, în situațiile date, fiind originar dintr'un sat fruntaș în județul Făgăraș, deci cu atât mai mult observațiile d-lui Bărbat au o valoare mai mare.

Economia satelor în general a fost mereu legată de economia provinciilor cărora aparțineau. „Soarta

economică a satului Drăguș — spune autorul — a fost legată de soarta Ardealului. Vieța economică a acestui sat a progresat sau a rămas în urmă, în funcție de încurajările sau de piedecile politice și economice, cari s'au ivit în diferite momente în această provincie”.

Și mai departe: „dacă Drăgușul, situat la pantele Munților Carpați, cu păduri de fag și de brad mai ales și cu pășuni întinse, este astăzi un sat agricol, pădurile sale neducând la o industrie a lemnului, iar pășunile sale neducând la o creștere a animalelor de rentă și la industriile anexe ale acestei creșteri (lăptărit, industria conservelor de carne etc), faptul se explică tocmai prin politica economică ce a influențat și îndrumat viața acestui sat”.

Piedecile ce se puneau Românilor, de către autoritățile conducătoare și asupra, tindeau la desnaționalizarea noastră și începutul de organizare a economiei proprii Românilor ardeleni nu putea fi văzut cu ochi buni la Budapesta sau Viena. Incheierea economiei Românilor de dincoace de munți pornea de jos, dela sate. Dezvoltarea acestora și implicat a regiunii era condiționată de legăturile comerciale cu Principatele dunărene. Schimbul de mărfuri și produse cu țara Românească, a cunoscut o dezvoltare însemnată încă prin secolul al XVI-lea. Mai cu seamă satele dela graniță, din Țara Oltului, unde se găsește și Drăgușul și Țara Bârsei, încheagase legături de afaceri cu Țara Românească. Conjunctura economică dincoace era favorabilă dezvoltării industriei. Dar organizarea economică a Românilor ardeleni trebuia împiedecată pe orice căi, ea constituind un pericol eminent pentru stăpânirea străină. Astfel s'a interzis orice comerț cu Principatele române, satelor de dincoace de Carpați.

Iată ce spune d-l Dr. Bărbat în studiul său: „Vieța economică a Drăgușului este integral românească. Negustorii evrei, cari se introduseră aci cu concursul administrativ al fostului stat ungar, care avea interes să slăbească românitatea ținutului, n'au rezistat decât atâtă vreme, cât a dăinuit sprijinul acesta străin. Reacțiunea românească împotriva infiltrației a fost puternică și liberatoare”.

Ni sunt cunoscute procedeele stăpânirii străine de atunci și împrosperarea lor nu poate decât să ne trezească la realitatea de acum și să ne întărească unitatea noastră națională pentru recucerirea pământului nostru strămoșesc, căzut iar în alte mâni.

Studiul d-lui Al. Bărbat cuprinde date statistice importante cari redau adevărata *Gospodărie Țărănească*, așa cum este ea de fapt și cum o cunosc prea puțini teoreticieni din țara noastră. Cu siguranță, soluțiile teoretice cari se anunțau cu mult sgomot, niciodată nu au cunoscut întinderea pământului unei comune, împărțirea lui în proprietatea mică, organizarea acestei averi și a culturilor, activitățile anexe

gospodărești, mâna de lucru, producția realizată și stabilirea veniturilor, rentabilitatea muncii și standardul de viață și în urmă desfacerea produselor sătești.

Toate acestea, sunt redată în cifre seci însă mult grăitoare, de d-l Al. Bărbat în Studiul economic al satului Drăguș-Făgăraș. Sunt la fel de însemnate toate cifrele culese la fața locului, absolut reale, încât reproducerea de frânturi nu o putem face. Menționăm concluzia autorului în ce privește rentabilitatea muncii sătești. Astfel, produsele agricole au o rentabilitate mult mai scăzută decât produsele industriilor țărănești. Morăritul, joagărele, piuăle de ulei, cazanele de fiert rachi, apoi meseriile: dulgheritul, rotăritul, tâmplăritul, zidăritul, fierăritul, cojocăritul și altele mai puțin însemnate înscriu o rentabilitate mult mai mare. Faptul nu se datorește nepriceperii Drăgușenilor, cari dimpotrivă sunt considerați ca cei mai harnici din partea locului. Cunoaștem și noi realitățile sătești din Țara Oltului și nu ne îndoim de hărnicia drăgușenilor, însă, avem convingerea că exploatarea pământului nu se face în condițiunile cele mai optime, din lipsa uneltelor și mașinilor agricole de tot felul. E adevărat că proprietatea mică produce mai puțin decât cea mare, în sistemul comasării, însă, o altă organizare a cultivării terenului cu mijloacele cele mai moderne asigură și proprietății mici o productivitate incontestabil mult superioară celei de azi și o rentabilitate înșutită pentru munca depusă.

Economia rurală trebuie să tindă spre mecanizarea mijloacelor de exploatare și spre dezvoltarea industriilor și a meseriilor prielnice regiunilor date, cari și azi dovedesc o rentabilitate superioară.

Și, „Studiul“ d-lui Dr. Al. Bărbat arată foarte clar înlindarea pășunilor și a pădurilor proprietatea comunei Drăguș, bogății naturale favorabile dezvoltării atâtor industrii, fie prin prelucrarea lemnului, fie prin creștere de vite, oi, și altele. Tot așa de rentabilă e și industria casnică. Păcat însă, că sătenii sunt ocupați mai tot timpul cu agricultura.

În noua economie a satelor noastre, pe care o așteptăm de mult, e nevoie de o raționalizare a muncii în raport cu fertilitatea terenurilor date. Din lipsă de organizare, îndrumare și sprijinire, vedem cultivându-se grâu la munte și lucrând joagăre la șes. Organizarea economică a satelor trebuie să aibă în vedere situația din teren și îndrumarea muncii țărănești spre ramura cu cel mai bun produs, încât valorificarea acestuia ca și a muncii să-i asigure un standard de viață corespunzător și accesibil progresului colectivității. Pentru aceasta avem mare lipsă de cât mai multe și mai documentate studii economice privind realitățile satelor noastre, așa cum a făcut-o d-l Dr. Alexandru Bărbat în cartea sa, de o importanță economică uriașă.

Gospodăriile țărănești model, cari de ani de zile formează utopiile noastre, nu vor ajunge să ne

fie banalități, câtă vreme economia satelor e un mister pentru cei chemați să o refacă.

D-l Dr. Al. Bărbat concludă, că asociațiunile de cooperative au dat roade bune în comuna Drăguș câtă vreme au fost conduse de intelectuali și oameni pricepuți. Utilitatea cooperativelor de tot felul e de netăgăduit pentru viața satelor noastre. Vedem totuși, că se pune insistent problema conducerii. Se naște deci o altă necesitate: creierea unor școli practice de cooperatie, sau numai cursuri serale de cooperatie, însă practice și nu teoretice, pentru țărani chiar. Pentru realizarea gospodăriilor țărănești model, trebuie să ne punem pe lucru serios și insistent. Puține, ce-i drept, deocamdată, studiile economice ale satelor noastre, ca a-l d-lui Al. Bărbat, pot folosi inițiativei oficiale a statului, în programul organizării în mai bine, a economiei rurale, pe care o dorim.

ION D. PITU.

Amânarea scadenței obligațiilor de plată a debitorilor din teritoriile evacuate.

În Monitorul Oficial Nr. 125 din 30 Mai a. c., s'a publicat Decretul-Lege privitor la acordarea unui nou termen debitorilor din teritoriile evacuate, de următorul cuprins:

„Art. unic. — Termenele prevăzute la art. 1, al decretelor-legi Nr. 2402, pentru luarea de măsuri provizorii relative la creanțele din teritoriile evacuate“, publicat în Monitorul Oficial din 17 Iulie 1940 și Nr. 3220, „privitor la luarea de măsuri provizorii, relative la creanțele din teritoriul Nordului Transilvaniei evacuate“, prelungite prin decretul-lege Nr. 4217, publicat în Monitorul Oficial din 31 Decembrie 1940, precum și termenul prevăzut de art. 1 al decretului-lege cu Nr. 4222 „pentru luarea de măsuri provizorii, relative la creanțele din teritoriul evacuat al Dobrogei de Sud“, publicat în Monitorul Oficial din 31 Decembrie 1940, toate prelungite până la 1 Iunie 1941, în baza decretului-lege Nr. 459, publicat în Monitorul Oficial din 27 Februarie 1941, se prelungesc până la 31 Martie 1942“.

Fuzionarea societăților bancare.

În Monitorul Oficial Nr. 117 din 20 Mai 1941, pagina 2750 partea I s'a publicat următorul:

Decret-Lege privitor la fuzionarea societăților bancare.

Art. 1. Societățile bancare cari vor fuziona până la 20 Aprilie 1942 inclusiv, se vor bucura de înlesnirile fiscale prevăzute de art. 1 din legea pentru înlesnirea și refacerea creditului din 25 Aprilie 1935.

Dispozițiile art. 2, 3 și 4 din aceeași lege, se vor aplica societăților bancare ce vor fuziona în termenul arătat de alineatul precedent.

Art. II. Prevederile art. 1 și 2 din legea pentru înlesnirea și refacerea creditului se aplică și societăților bancare care au fuzionat după 20 Aprilie 1940.

Opozițiile la deciziunile de fuzionare, pendinte la publicarea acestei legi, se vor judeca de către Consiliul superior bancar potrivit procedurii indicate în art. 4, alin. 2 din legea pentru înlesnirea și refacerea creditului.

+ Nicolae Petruțiu

La 28 crt. s'a stins din viață șef-contabilul băncii „Albina” NICOLAE PETRUȚIU, în etate de 56 ani.

A activat ca funcționar la această bancă, dela 1 Ianuarie 1921, devenind în scurt timp șef de serviciu. La 1 Ianuarie 1937 i s'a încredințat postul important de șef-contabil, în care calitate a funcționat până la moartea sa neașteptată.

Defunctul a fost absolvent al vechei noastre școli comerciale cu bună reputație din Brașov, și și-a îndeplinit funcțiunile ce i s'au încredințat, cu multă conștiințiozitate, pricepere și spre deplina mulțumire a conducătorilor băncii.

A fost un coleg sincer și binevoitor.

Îl jelesc o numeroasă familie și multe rudeni din satul său natal Săliște.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

CRONICA.

25 miliarde Lei pe... tutun. Valoarea tutunului consumat în Olanda, într'un an, e de peste 25 miliarde Lei. Această sumă fantastică s'a dus pe un miliard 670 milioane de trabucuri, 5 miliarde 230 milioane țigarete și 11 milioane kg de tutun. Ceea ce de căciulă revine la 190 trabucuri, 585 țigări și un kg 300 gr de tutun (inclusiv femeile și copiii).

Acționarul mic nu substituie pe lichidator. Consiliul Superior Bancar, jurisdicție exclusivă și supremă în materia comerțului bancar, a pronunțat o decizie de excepțional interes juridic în ce privește caracterele și atribuțiile funcției de lichidator în raport cu caracterele și drepturile acționarului mic.

Prilejul l-a oferit cererea Băncii Marmorosch Blank et Co. din București de a se autoriza modificarea unor texte din statutele Băncii Industriale s. a. în lichidare din București.

În sprijinul acestei cereri, făcute pentru „altul”, petiționara a arătat și a dovedit că este titulara și deținătoarea întregului pachet de acțiuni al Băncii Industriale s. a. și că deci este în drept să exercite — ca acționară unică — orice acțiune a colectivității și entității juridice, ce o constituie această întreprindere.

Consiliul Superior Bancar i-a respins totuși cererea ca fără calitate fixând astfel un principiu asupra căruia chemăm, în primele rânduri de față, atenția cititorilor.

A decis anume că, din moment ce Banca Industrială s. a. este în stare de lichidare, singurii ei reprezentanți legali — în conformitate cu art. 200 din codul de comerț — sunt lichidatorii, iar nu adunările acționarilor sau aleșii lor, și nici chiar acționarul unic (adică detentorul tuturor acțiunilor), deoarece societatea continuă să ființeze ca societate și sub normele legale aplicabile societăților comerciale până ce încetează, prin orice cauză legală, ființa ei socială și mandatul lichidatorului.

Producția de minereuri a României pe anul 1940 se prezintă astfel (în cifre provizorii):

Auro-argintifere 520.992 tone; de fier 151.400 tone; de magnan 34.887 tone; de pirită 10.912 tone; de cupru 13.432 tone; de aluminiu 9.976 tone; bismut, molbdeur 14.522 tone; de plumb 25.619 tone.

Producția noastră de minereuri de fier nu, acoperă decât cam jumătate din nevoile industriei metalurgice. Importul, pentru acoperirea necesităților, a fost în 1940 numai de 51.696 tone, față de 98.699 tone în 1939.

Producția de porumb și orez a Argentinei.

Producția de porumb a Argentinei din anul 1940/41 este de 10.600.000 tone, iar cea de orez de 95.000 tone. Astfel recolta acestui an întrece cu 225.000 tone cea din anul precedent, fiind o adevărată recoltă record. Deoarece exportul de porumb întâmpină dificultăți, guvernul argentinian s'a decis să cumpere noua recoltă pentru prețul de 4,75 pesos pe 100 kg.

Chihlibarul românesc. Țăranii din Valea Buzăului strâng de mult chihlibar. Însă abia recent a început exploatarea sistematică a acestor zăcăminte. Caracteristic pentru chihlibarul românesc este culoarea lui de un maron închis. Există și variațiuni de culoare roșie, verde și neagră. Deosebit de prețios este un fel de chihlibar asemănător sidifului. Chihlibarul românesc se întrebuințează și el la fabricarea bijuteriilor și altor obiecte, precum și pentru obținerea lacului.

Câți români trăiesc peste hotare. Revista „Tim ocul” publică o statistică a Românilor care trăiesc peste hotare, repartizându-i astfel: Albania, 120.000; Bulgaria, 289.000; Rusia, 3.062.509; Serbia, 637.123; Ungaria, 1.404.898; Istria (Italia), 3000; America, 500.000.

În total numărul Românilor de peste hotare este de 6.166.530 de suflete, care stau cu ochii ațintiți spre zarea aprinsă a celor mai bune nădejdi a dreptății care trebuie să vină.

PRIMA ARDELEANĂ

Societate Anonimă de Asigurări Generale, Sibiu.

FONDATĂ IN ANUL 1911.

Firma și actul constitutiv înregistrate la Of. Reg. Comercial din Sibiu Nr. 488/1941.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Societății de Asigurări Generale PRIMA ARDELEANĂ, se invită a lua parte la

a XXIX-a adunare generală ordinară,

care se va ține *Duminecă, la 22 Iunie 1941, orele 12 din zi*, în palatul societății din Sibiu, Piața Unirii Nr. 1, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea și constituirea Adunării generale;*
2. *Darea de seamă a Consiliului de administrație și raportul Comitetului de Censori despre gestiunea anului 1940;*
3. *Aprobarea Bilanțului, Contului Profit și Pierdere, descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de Censori;*
4. *Distribuirea profitului net;*
5. *Fixarea retribuțiilor Comitetului de Censori;*
6. *Ratificarea cooptării în Consiliul de administrație a domnilor Stefan Boer și Dr. Mihai Veliciu.*

Acționarii cari doresc să participe la aceasta Adunare generală, sunt rugați să-și depună acțiunile sau eventualele procuri la casieria societății, la direcțiunea regională din București, Str. Regală Nr. 19, la reprezentanțele ei generale, sau la banca „Albina” și sucursalele acesteia până la 19 Iunie 1941.

Sibiu, la 29 Mai 1941.

Consiliul de administrație.

Anonimă de Asigurări Generale, Sibiu.

pe anul 1940.

PASIV.

	RAMURA				TOTAL	
	Elementară		Viață		Lei	b.
	Lei	b.	Lei	b.		
Capital social	8.000.000		4.000.000		12.000.000	
Fond statutar de rezervă	3.998.025		2.200.000		6.198.025	
" special	2.600.000				2.600.000	
" de rezervă al imobilelor			4.000.000		4.000.000	
" pentru diferențe de curs	500.000		1.000.000		1.500.000	
" pentru creanțe dubioase	250.000		250.000		500.000	
" patronal de pensuni	23.216.032				23.216.032	
Rezerva de prime:						
la ramura Incendiu	19.677.988	—				
" " Efracție	1.049.418	—				
" " Grindină	181.856	—				
— partea reasig.	20.909.262	—				
la ramura Accidente	2.806.998	—				
— partea reasig.	1.476.276	—				
la ramura Viață	220.504.009	—				
— partea reasig.	96.818.459	—	123.685.550		123.685.550	
Despăgubiri încă nelichidate, partea societății:						
la ramura Elementară	1.287.282				1.287.282	
" " Accidente	1.692.288				1.692.288	
" " Viață			2.515.803		2.515.803	
Cont-curent al ramurei Viață	33.675.357				33.675.357	
Societăți de asigurare și reasig.	8.476.938		3.640.703		12.117.641	
Depozitul de rez. al reasiguratorilor	5.938.593		50.582.941		56.521.534	
Dividende necerute	51.026				51.026	
Diversi creditori	1.316.321		414.581		1.730.902	
Beneficiu net:						
reportat din 1939	641.616	—				
pe anul 1940	2.022.792	—	344.336		3.008.744	
			106.672.660		299.306.574	
CONTURI DE ORDINE:						
Deponenți de efecte					34.803.251	

Pierdere.

EȘIRI.

	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
	Centrala și Ramura Elementară:					
Daune lichidate:						
la ramura Incendiu	12.321.859					
" " Efracție	784.711					
" " Grindină	742.334		13.848.904			
Cheltuieli și comisioane			17.847.326			
Impozite și taxe			5.705.777			
Rezerva de prime și daune pe anul crt.	27.410.176					
— partea reasiguratorilor	14.447.226		12.962.950			
Diferințe de curs			88.871		50.453.828	
Ramura Accidente:						
Daune lichidate			2.113.521			
Cheltuieli și comisioane			854.037			
Impozite și taxe			299.113			
Rezerva de prime și de daune pe anul crt.	8.922.339					
— partea reasiguratorilor	5.899.329		3.023.010		6.289.681	
Ramura Viață:						
Daune lichidate			16.502.870			
Cheltuieli și comisioane			7.653.105			
Impozite și taxe			4.012.772			
Rezerva de prime și de daune pe anul crt.	224.013.616					
— partea reasiguratorilor	97.812.263		126.201.353			
Diferințe de curs			908.212		155.278.312	
Beneficiu net:						
Reportat din 1939			641.616			
Beneficiu pe 1940			2.367.128		3.008.744	
					215.030.565	

31 Decembrie 1940.

Pentru contabilitate: Mihail Săeșan, expert-contabil.

cu registrele societății.

Petrol în Spania. La săpăturile făcute în Spania au fost descoperite în mai multe locuri zăcăminte de petrol. La Cadiz a fost găsit petrol la o adâncime de 700 metri, la Sevilla la o adâncime de 300 m. la Burgos la o adâncime de 600 și 1000 m. La fel și în provincia Navara au fost găsite zăcăminte de petrol la o adâncime de 700 m., afară de aceasta în provinciile Soria și Lerida. Pe baza acestor rezultate s'au făcut imediat pregătirile necesare pentru săpături mai intense, spre a se putea produce mai mult petrol îndigen.

Bani de hârtie. Trăim într'o epocă în care banul de hârtie joacă un rol ce nu l'a avut de când există lumea. În țările inundate de acest soi de bani locuitorii s'au desvâțat atât de complet de banii metalici că nici nu-și mai aduc aminte de timpurile când banul de hârtie era întrebuințat numai pentru sume ceva mai mari.

Deși biletul de bancă apare azi ca o binefacere dubioasă, el e totuși mai vechi decât se crede. E de origine chineză. Cea mai veche bancnotă existentă a fost emisă sub dinastia Ming pe la 1350; e deci mai veche ca prima bancnotă cunoscută în Europa și care fu emisă în 1401 de Banca din Barcelona. Biletul chinez poartă inscripția: 1 Kyan = cu 10 șnururi de monedă găurită; asupra propunerii ministrului nostru de finanțe se autoriza imprimarea acestor bilete ale dinastiei Tai-Ming.

Stilul oficial n'a variat.

Par'că citești ceva din vremurile actuale: „Asupra raportului ministrului nostru secretar de stat la departamentul finanțelor, înfățișându-ne proiectul de lege, etc“.

Nimic nou sub soare.

„PATRIA“, institut de credit și economii, s. a., în Blaj.

BCU CONVOCARE. Library Cluj

Domnii acționari ai Băncii „PATRIA“, institut de credit și economii, s. a., în Blaj, se invită cu onoare, în sensul art. 13 și următorii din statute, la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține: *Sâmbătă, 21 Iunie 1941, orele 15, în localul institutului.*

Dacă în ziua aceasta nu se întrunește numărul necesar de acționari, pentru a lua decizii valabile, conform art. 11 din statute d-nii acționari sunt invitați la o nouă adunare generală extraordinară, care se va ține în ziua de *28 Iunie 1941, în același local, la aceeași oră și cu aceeași ordine de zi.*

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constituirea;
2. Modificarea Statutelor;
3. Eventuale propuneri;
4. Inchiderea adunării generale extraordinare.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați să depună la cassa institutului, ori la Administrația Centrală-Capitulară, Blaj, ori la Banca Națională a României, Blaj, acțiunile și eventual documentele de plenipotență până la data de 16 Iunie 1941, orele 12, eventual 23 Iunie. Acțiunile depuse pentru adunarea din 21 Iunie sunt valabile și pentru adunarea din 28 Iunie 1941, care se va ține fără nici un alt aviz special.

Blaj, 23 Mai 1941.

„PATRIA“
Institut de Credit și Economii, S. A.
Blaj.